

πει πρώτα να γνώρισε και να μὴν τὸν βρήκε σύμφωνο μὲ τὸ δίκονο του· γιατί ὁ Ὅμιλος ἔχει ἕναν δικό του κόσμο ἰδεῶν ποὺ ἔρχεται νὰ τὸν ἐπιβάλλει, ποὺ ἔρχεται ν' ἀντικαταστήσει μ' αὐτὸν, τὸν κόσμο ποὺ ὑπάρχει σήμερα καὶ δὲν τοῦ ἀρέσει. Ἄν δὲν εἶχε ὁ Ὅμιλος ἕνα νέο κόσμο, δὲν τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ μᾶς μιλάει μὲ τόση περιφρόνηση γιὰ τὸν παλιὸ καὶ μὲ τόσο στόμφο γιὰ τὴ μέλλουσα μορφωτικὴ ἐργασία· γιατί πῶς θὰ μορφώσει ὁ Ὅμιλος τὴν κοινωνία ἀφοῦ δὲ γνώρισε ἀκόμα τὴν κατάστασή της ἢ, ἂν τὴ γνώρισε, ἀφοῦ δὲ φέρνει τὸ νέον κόσμο, ποὺ μ' αὐτὸν θ' ἀντικαταστήσει τὸν παλιό; Γί φελοῦν ἄλλως τε οἱ πολλὲς συζητήσεις ἀφοῦ μᾶς τὸ λέει ρητὰ ὁ Ὅμιλος: «Ἔτσι ἔχει τὴ συνείδηση ὁ Ὅμιλος, πῶς ἀντιπροσωπεύει ἕνα νέον κόσμο πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ, ἕνα νέο ἢ μᾶλλον τὸ μόνο ἀληθινὸ φυλετικὸ πνεῦμα βγαλμένο ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ ζωὴ»..... (Προλεγ. σελ. 11). Τὸ ὅτι ἔχει λοιπὸν ὁ Ὅμιλος ἕνα νέον κόσμο — αὐτὸ δὲν τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ τὸ ἀρνηθῆι. Ἐγὼ τίλημισα μόνο νὰν τὸν ῥωτήσω ταπεινὰ ποιὸς εἶν' αὐτὸς ὁ ἕνας νέος πνευματικὸς κόσμος ποὺ ἔχει; Ἐγὼ πηγαίνοντας δυὸ φορές τὴ βδομάδα στὸ Κέντρο παρατήρησα πῶς ἄλλοι δὲν εἶχαν κανέναν πνευματικὸ κόσμο καὶ ἄλλοι εἶχαν μὰ ὁ καθένας τὸ δικό του ῥώτησα λοιπὸν ποιὸς ἀπ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς κόσμους εἶν' ἐκεῖνος τοῦ ἐπίσημου Ὅμιλου; Δὲν ταῦτισα ἐγὼ, ὅπως πολλὸ κακὰ μοῦ παρατηρήθηκε, τὸν κόσμο τοῦ Ὅμιλου μὲ τὸν συντηρητικὸν κόσμο τοῦ ἑνός, ποὺ, στὸ Κέντρο τουλάχιστο, φαίνεται νὰ παριστάνει τὸν Ὅμιλο. Προκάλεσα μόνο νὰ μᾶς δηλωθῆι ὁ κόσμος αὐτὸς καὶ πρόσθεσα πῶς ἂν εἶν' ἐκεῖνος ποὺ φοβοῦμαι, ἐκεῖνος ποὺ ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ τὸν ἕναν ἐκεῖνον, τότε δὲν ἔχουμε θέση ὅσοι ἔχουμε ἄλλον κόσμο, φιλελεύτερον ἂν πάλι ὁ κόσμος τοῦ ἐπίσημου Ὅμιλου (δηλ. τῆς πλειοψηφίας του) εἶναι ὁ δικός μας ὁ φιλελεύτερος, τότε πρέπει νὰ στερηθοῦμε τὴ συνεργασία τῶ συντηρητικῶν, τουλάχιστο στὴν ἐπιτροπὴ ποὺ διοικεῖ τὸν Ὅμιλο, ἂν ἡ δική τους ἰδεολογία τοὺς ἐπιτρέπει νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἀπλᾶ μέλη τοῦ Ὅμιλου (αὐτὸ τὸ δεύτερο εἶναι φυσικὰ δικός τους· λογαριασμός, τὸ ἂν δηλ. θὰ δίνουν τὴν ὕλική καὶ ἠθικὴ συνδρομὴ τους σὲ σωματεῖο μὲ ἰδεολογία ἐντελῶς ἀντίθετη ἀπ' τὴ δική τους στὰ κύρια σημεῖα). Τὰ ἴδια λέω καὶ σήμερα καὶ θὰ λέω μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνα· στὴν ἐπιτροπὴ τοῦ Ὅμιλου στέκεται τώρα χωρὶς ὑπεκφυγῆς νὰ γνωρίσει καὶ σὲ μᾶς τοὺς ἀμύητους, ποὺ ἡ γνώμη μας γι' αὐτὴ δὲν ἔχει καμμιά σημασίαν, τὸν κόσμο τῆς, νὰ μᾶς πει πῶς θὰ διαφωτίσει τὴν κοινωνία, πρᾶμα ποὺ μᾶς λέει πῶς θὰ ἐπιδιώξει. Αὐτὸ ῥω-

τοῦμε ταπεινὰ καὶ θαρροῦμε πῶς ἔχουμε δικαίωμα νὰ ῥωτοῦμε καὶ νὰ περιμένουμε ἀπάντηση, γιατί σὰν ἐλεύτεροι ἄνθρωποι δὲν μποροῦμε νὰ δίνουμε τὴν ὑπογραφή μας στὸ ἄσπρο χαρτὶ γιὰ νὰ συμπληρώσει τὸ κενὸ Ἐπιτροπὴ ποὺ δὲν ξέρουμε τίς ἰδέες τῆς, γιατί πολεμώντας γιὰ ἰδέες μόνο δὲν εἴμαστε μέλη ἑνὸς σωματεῖου γιατί ἐχτιμοῦμε τὸν Α, ἀγαποῦμε τὸ Β καὶ ὁ Γ εἶναι καλὸς νέος καὶ φίλος μας. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα βάζουμε τίς ἰδέες μας· αὐτῶν τὴ νίκη ζητοῦμε· γι' αὐτὲς φιλιονόμαστε μὲ τοὺς ὀχτροὺς μας καὶ μαλώνουμε μὲ τοὺς φίλους μας. Γι' αὐτὸ διαφέρουμε ἀπ' τοὺς παλιούς, γι' αὐτὸ εἴμαστε περήφανοι γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας, γι' αὐτὸ ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ παρουσιαζόμαστε γιὰ ἀνεμορφωτὲς καὶ νὰ τραβοῦμε μπροστά, περιφρονώντας τὰ ἐμπόδια καὶ τῆς κοινωνίας τὴν κατακραυγή. Ἄν πρόκειται ὁ Ὅμιλος ν' ἀντιπροσωπεύει ἄλλες ἀρχές, ν' ἀδιαφορήσει δηλ. κατ' ἀρχὴν γιὰ τίς ἀρχές καὶ νὰ μαζέψει νούμερα—τότε δὲν μπορεῖ νὰ μιλάει μὲ τόση καταφρόνια γιὰ τὸ πνεῦμα τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, γιατί καὶ ὁ ἴδιος θὰ εἶναι ἄξιος ἀντιπρόσωπός τῆς.

Καὶ δυὸ λέξεις γιὰ τὸ Κέντρο· αὐτὸ τὸ ἄτυχο, τὸ μποῦκοτάρισα ἄδικα μερικὲς μέρες. Ξέχασα πῶς δὲν εἶναι Κέντρο ποὺ ν' ἀνταλλάσσονται σκέψεις γιὰ τὴ μελλούμενη κοινὴ δράση τὴ σύμφωνη μὲ τίς κοινὲς ἀρχές, μὰ ἕνας ἄκακος τόπος συγκεντρώσεως, ποὺ δίνει τὸ φτηνότερο τσάι ἀπ' ὅλα τὰ τοκὰλ τῆς Ἀθήνας καὶ πολλὰς φορές σὲ πολὺ εὐχάριστη συντροφιά. Αὐτὸν τὸν προορισμὸ τοῦ τὴν ἐκπληρώνει θαυμάσια· ὥστε, ἂν τὸ παρεξήγησα, νὰ μὲ συμπαθάει.

A. ΤΡΑΝΟΣ

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Δὲ χρειάζεται φυσικὰ νὰ τὸ τονίσουμε πῶς ὁ «Νουμάς» σὰν ἐλεύτερο ὄνμα π.ὲ εἶναι θὰ ἔχει ἀνοιχτὲς τὲς σ. ἡλ. του στὴ διάθεση τοῦ Ἐκπαιδ. Ὑπικοῦ Ὅμιλου π.ὲ θὰ χεὶ βέβαια ν' ἀπαντήσῃ στὴν ἐρώτησιν τοῦ κ. Τρανοῦ.

Ο ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (*)

Β'. Ἀπὸ δημοσιονομικὴ — κοινωνικὴ ἀποψη

Ὅπως εἶπαμε στὴν ἀρχή, ἐδῶ ἐξετάζουμε τὴν πολιτικὴ τοῦ κράτους στὴν κατανομή τῶν βαρῶν, ποιὸς πληρώνει καὶ σὲ ποιά ἀναλογία τὰ ὕλικὰ μέσα ποὺ χρειάζεται τὸ Κράτος, ἂν σκέπτεται ἡ πολι-

(*) Κοίταξε ἀριθ. 462, 463 καὶ 464 τοῦ «Νουμά».

τέια να επηρεάση με το φορολογικόν σύστημά της την κακή κατανομή του εισοδήματος και πώς εννοεί να διαθέση αυτά τα έσοδα, αν δηλ. σε παραγωγικούς, εκπολιτιστικούς σκοπούς ή όχι.

Μελετώντας τον προϋπολογισμό απ' αυτήν την άποψη πέρνουμε μὲν ὡς βάση τον προϋπολογισμό του 1912, ἀλλὰ ὅτι λέμε σχεδὸν ἰσχύει καὶ γιὰ ὅλη τὴ δημοσιονομικὴ μας πολιτικὴ ἀπὸ τὴν ἐπανάσταση καὶ ἐδώθε καὶ —λίγο ἀσθενέστερα— ὅχι μόνο γι' αὐτὴ ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ ποὺ διεύθυνε ἀνεκαθεν τὸν τόπον μας ἰδίως στὰ τελευταῖα 30 χρόνια! Εἶναι ἡ ἴδια γιὰτὶ ἀπὸ τὴν ἴδια πάστα γεννήθηκε: ἀπὸ τὴ μεγάλη ἐθνικὴ πολιτικὴ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά καὶ τὴν οικονομικὴ μας κακομοιριά καὶ ἀνεπάρκεια ἀπὸ τὴν ἄλλη. Αὐτὴ ἡ δυσαναλογία εἶναι ὁ σταυρὸς τοῦ μαρτυρίου τῆς Ἑλλάδος!

Σ' αὐτὴ τὴ σύντομη ἐξέταση θὰ πάρουμε ὡς βάση μερικὸς ἀριθμοὺς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1912, θὰ τοὺς συγκρίνουμε μὲ ἀριθμοὺς τοῦ 1908, θὰ βροῦμε τὴν ἀναλογία καὶ κατόπιν θὰ πάρουμε μερικὸς ἀριθμοὺς πάλιν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ 1912 καὶ θὰ τοὺς συγκρίνουμε μὲ ὁμοίους ἀριθμοὺς τοῦ τελευταίου προϋπολογισμοῦ ἑνὸς Βαλκανικοῦ Κράτους, τῆς Βουλγαρίας, ποὺ εἶταν ὡς τις τελευταῖες ἡμέρες τὸ πιὸ περιφρονημένο Κράτος γιὰ μᾶς τοὺς εὐγενεῖς!

Ἄτυχῶς δὲν μπορούμε νὰ ἐκταθοῦμε πολὺ οὔτε καὶ νὰ φύγουμε ἀπὸ τὴν συστηματικὴ κατάταξη τοῦ προϋπολογισμοῦ μακρὰ, ἀν καὶ ἔπρεπε νὰ τὸ κάμουμε.

ΕΣΟΔΑ (τακτικά)

	1912	1908
Φόροι καὶ μονοπώλ.	93 ἐκ. 0.66	90 ἐκ. 0.67
Τέλη καὶ δικαιώμ.	28 » 0.20	26 » 0.20
Πρόσοδοι κτλ.	20 » 0.14	14 » 0.13
	<u>141 ἐκ. 100</u>	<u>130 ἐκ. 100</u>

Ἀπὸ τοὺς φόρους ἐν γένει (καὶ τὰ μονοπώλια μαζὶ) εἶναι:

	1912	1908
Ἄμεσοι	24 ἐκ. 0.26	21 ἐκ. 0.23
Ἐμμεσοι	69 » 0.74	69 » 0.77
	<u>93 ἐκ. 100</u>	<u>90 ἐκ. 100</u>

Ἀπὸ τοὺς δύο μικροὺς αὐτοὺς πίνακες φαίνεται: α) ὅτι ἡ ἀναλογία μεταξὺ ἐσόδων ἀπὸ φόρους, ἀπὸ τέλη καὶ ἀπὸ ἐισοδήματα ἄλλα, κάπως, μὲ ἐλάχιστα τείνει νὰ μεταβληθῇ ἀπὸ τὸ 1908 πρὸς τὸ 1912 πρὸς τὸ καλύτερο. Ἐνῶ τὸ 1908 δείχνει μιὰ ἀναλογία φόρων 67 0)0 τὸ 1912 δείχνει μόνον 66 0)0.

β) ὅτι εἰς τοὺς φόρους: ἐνῶ τὸ 1908 δείχνει 23 0)0 γιὰ ἄμεσους καὶ 77 0)0 γιὰ ἐμμέσους τὸ 1912 δείχνει 26 0)0 γιὰ ἄμεσους καὶ 74 0)0 γιὰ ἐμμέσους. Δηλ. μιὰ διαφορὰ ἀπὸ 3 (1)0). Αὐτὴ ἡ διαφορὰ ὀφείλεται κυρίως στὸ φόρο τοῦ ἐισοδήματος ἀπὸ τὸν ὁποῖο σημειώνει τὸ Κράτος στὸν προϋπολογισμό 1.100 χιλ. ἔσοδα καὶ ἀπὸ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ δασμοῦ τῆς ζάχαρης. Ἐννοεῖται ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶναι στὸν προϋπολογισμό οἱ ἀπολογισμοὶ ὅμως θὰ τὸ βεβαιώσουν. Ὅπως δὲν εἶναι ἀσήμαντὴ αὐτὴ ἡ διαφορὰ. Ἐκτὸς αὐτοῦ, ὅπως εἶπαμε, τὰ ἔσοδα, ἰδίως τῶν τελευταίων, εἶναι πολὺ χαμηλὰ λογαριασμένα γιὰ τὸ 1912, ὥστε πιθανὸν νὰ ἀνέλθουν σὲ μεγαλύτερα ποσά, ὥστε ἡ ἀναλογία ποὺ ἠύραμε νὰ μείνῃ στὸ χαρτί. Καὶ αὐτὸ φοβούμεσθε, ὅτι θὰ συμβῇ, ἐνῶ πάλι ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά δὲν πιστεύουμε ὅτι ὁ φόρος τοῦ ἐισοδήματος θὰ δώσῃ τὰ 1.100 χιλ.

Τὶ ἐξέλιξη πῆρε ἡ φορολογικὴ μας πολιτικὴ ἀπὸ τὴν ἐπανάσταση καὶ ἐδώθε, τί φόροι αὐξήσαν καὶ τί προστεθήσαν τὸ εἶδαμε ἀπὸ τὸν πίνακα ποὺ ἐδώκαμε παραπάνου στὰ ἔσοδα. Ἀρκετὰ ἑκατομμύρια νέους φόρους — καὶ γι' αὐτὸ πρέπει ὅλες οἱ Κυβερνήσεις νὰ εὐγνωμονοῦνε τὸν κ. Εὐταξία ποὺ τοὺς ἐβγαλε τὰ κάστανα ἀπ' τὴ φωτιά!

Ἄς παραβάσουμε τώρα τὰ Ἑλληνικὰ μὲ τὰ Βουλγαρικὰ τακτικὰ ἔσοδα.

	Ἑλλὰς (1912)	Βουλγαρία (1911)
Φόροι	93 ἐκ. 0.66	103 ἐκ. 0.59
Τέλη κτλ.	28 » 0.20	21 » 0.13
Πρόσοδοι	20 » 0.14	50 » 0.28
	<u>141 ἐκ. 100</u>	<u>174 ἐκ. 100</u>

Παρατηροῦμε γιὰ τὴν ἀκρίβεια, ὅτι μέσα στὶς προσόδους τῆς Βουλγαρίας εἶναι καὶ οἱ σιδηρόδρομοι ποὺ δίνουν ἀκαθάριστα 30 ἑκατομ. καὶ αὐτὸ ἔχει κάποια σημασία.

Χωρίζοντας τοὺς ἄμεσους φόρους ἀπὸ τοὺς ἐμμέσους ἔχουμε.

	Ἑλλὰς	Βουλγαρία
Ἄμεσοι	24 ἐκ. 0.26	40 ἐκ. 0.39
Ἐμμεσοι	69 » 0.74	63 » 0.61
Φόροι	<u>93 ἐκ. 100</u>	<u>103 ἐκ. 100</u>

Ἐδῶ πάλι παρατηροῦμε πόσο καλύτερα εἶναι τὰ δημόσια ἔσοδα τῆς Βουλγαρίας καὶ ἐπιστημονικώτερα ρυθμισμένα. Ἐνῶ τὰ 66 0)0 τῶν ἐσόδων τῆς Ἑλλάδος ἔρχονται ἀπὸ φόρους, στὴ Βουλγαρία ἔρχονται μόνον τὰ 59 0)0 ἀπὸ ὅλα τὰ ἔσοδα. Μιὰ διαφορὰ ἀπὸ 7 0)0. Ἐνῶ ἡμεῖς μόνον τὰ 14 0)0 ἔχουμε ἀπὸ προσόδους τοῦ Κράτους, ἡ Βουλγαρία ἔχει 28 0)0 καὶ μέσα σ' αὐτὰ φιγουράρουν γιὰ ἕνα

καλό ποσό οι δημόσιοι σιδηρόδρομοι της Βουλγαρίας.

Επίσης από τα φορολογικά έσοδα ενώ η Ελλάδα έχει 26 0)0 από άμεσους φόρους, η Βουλγαρία έχει 0.39 (1)0 και ενώ η Ελλάδα έχει 74 0)0 από έμμεσους η Βουλγαρία μόνον 61 0)0.

ΕΞΟΔΑ (τακτικά)

Ας κάνουμε τώρα μια σύντομη σύγκριση των τακτικών εξόδων τ ο 1912 και του 1908, χωρισμένων σε τρεις μεγάλες κατηγορίες μεταξύ τους, δηλ. μια κατηγορία του δημοσίου χρέους, υποχρεώσεων του Κράτους και άλλων εξόδων που δεν είναι καθαρά έξοδα διοικήσεως, δεύτερη κατηγορία, εξόδων διοικήσεως και τρίτη κατηγορία εξόδων στρατιωτικών και σύγκριση με τα όμοια έξοδα του Βουλγαρικού προϋπολογισμού.

	1912	1908
1) Δημόσ. χρέος, υποχ. κτλ.	63 εκ. 0.44	60 εκ. 0.48
2) Έξοδα διοικ. εν γένει	49 » 0.34	39 » 0.31
3) Στρατ. και Ναυτ. έξοδα	31 » 0.22	27 » 0.21
	143 εκ. 100	126 εκ. 100

	Ελλάς (1912)	Βουλγαρία (1911)
Δημόσ. χρέος υποχ. κτλ.	63 εκ. 0.44	43 εκ. 0.24
Έξοδα διοικ. εν γένει	49 » 0.34	95 » 0.53
Στρατιωτικά έξοδα	31 » 0.22	40 » 0.23
	143 εκ. 100	178 εκ. 100

Αν πάλι τώρα ενώσουμε όσα ξοδεύονται για δημόσιο χρέος, στρατό και στόλο στην Ελλάδα και στη Βουλγαρία και ονομάσουμε αυτά τα έξοδα «μη παραγωγικά» και μείνουν από την άλλη μεριά τα έξοδα διοικήσεως που περισσεύουν για τη μόρφωση του τόπου και του λαού και τα ονομάσουμε αυτά έξοδα «παραγωγικά» τότε έχουμε

	Ελλάς	Βουλγαρία
Έξοδα μη παραγωγ.	95 εκ. 0.66	83 εκ. 0.47
Έξοδα παραγωγικά	48 » 0.34	95 » 0.53
	143 εκ. 100	178 εκ. 100

Ενώ η Βουλγαρία ξοδεύει για παραγωγικούς και εκπολιτιστικούς σκοπούς 95 εκ., έμεις ξοδεύουμε μόνον 49 εκ. και όπως πάνε οι στρατιωτικές μας ανάγκες υπάρχει φόβος να χειροτερεύσουμε. Κι αυτά που ξοδεύονται για μη παραγωγικούς σκοπούς είναι πολύ μεγαλύτερα και θα φαινότανε με την πρώτη ματιά αν έλειπαν οι ιδιαίτεροι κουμπιράδες, ένας για το στρατό, ένας για το στόλο κ.λ.

Από τους αριθμούς λοιπόν των εσόδων και εξό-

δων του γενικού προϋπολογισμού βλέπουμε ότι α) τα έξοδά μας προέρχονται σε πολλή μεγάλη δυσαναλογία από φορολογικά βάρη, β) ότι και από τα φορολογικά βάρη οι έμμεσοι φόροι είναι παραπολύ περισσότεροι από τους άμεσους φόρους, γ) ότι εν γένει τα φορολογικά βάρη αύξησαν πολύ στα τελευταία τρία χρόνια, δ) ότι επίσης τα έξοδά μας τα **μη παραγωγικά**, αυξάνουν σε δυσάρεστο βαθμό και εν σχέσει με τα παραγωγικά έξοδα και εν σχέσει με άλλα κράτη.

Το Δημόσιο χρέος αύξησε και μαζί μ' αυτό και η δαπάνη για την υπηρεσία του, οι συντάξεις αύξησαν, τα έξοδα της διοικήσεως αύξησαν και δεν μπορούσαν παρά ν' αυξηθούν. Οι Κυβερνήσεις πριν της επαναστάσεως κατηγορούντο για δημιουργία θέσεων για θέσεις άργομίσθων, για σπατάλη και ενώ έξευραν όλοι οι διευθύνοντες ότι αυτά δεν ήσαν αληθινά εν τούτοις κανείς δεν είχε το θάρρος να ζητήσει φανερά αύξηση των εξόδων. Ήρθε η επανάσταση και οι κατόπιν χρόνοι και άμέσως νέα έξοδα καθαρής διοικήσεως! Βελτίωση της ταμειακής, έφοριακής και τελωνειακής υπηρεσίας και ούτω καθεξής. Μπορούμε να διακηρύξουμε και είναι αλήθεια έπιστημονική ότι αύξηση των φόρων και των εσόδων την παρακολουθεί και ανάλογη αύξηση εξόδων για την είσπραξη. Σ' έμάς όμως την απότομη σχεδόν αύξηση των φορολογικών εσόδων από το 1885 και έδωθε δεν τη παρακολούθησε και αύξηση αναλόγως των είσπρακτικών εξόδων εν γένει. Είναι επίσης αλήθεια ότι διοικούμεθα **φθηνότερα** από όλα σχεδόν τα άλλα κράτη. Π. χ. η αναλογία των είσπραξεων από τελων. δασμούς προς τα έξοδα της τελωνειακής υπηρεσίας είναι πολύ μικρή! Επίσης είναι γεγονός ότι τα έξοδα ενός κράτους διαρκώς αυξάνουν ποτέ δεν ελαττώνονται! Αυτό είναι σχεδόν αξίωμα! Οι έπαγγελίες για οικονομίες κτλ. ήσαν ψεύτικες και δεν έπειθαν ούτε εκείνους που τις έπρόφεραν. Και αυτά τα έξοδα της διοικήσεως θα αυξάνουν διαρκώς! Γρήγορα θα έρθη το ζήτημα των αυξήσεων των μισθών των υπάλλήλων, που δεν μπορεί να μείνη για πολύν καιρό όπως σήμερα! Αρχή έκαναν οι δικαστικοί και με τρόπο πολύ υπερβολικό και προκλητικό.

Τα τακτικά έξοδα του στρατού και του στόλου αύξησαν από το 1903 έως σήμερα κατά 4 εκατομ., ως αφήσουμε τα 40 εκατ. των έκτάκτων εξόδων! Άλλ' αυτά τα έξοδα θα γεννήσουν άλλα έξοδα, τακτικώτατα έξοδα που διαρκώς θα αυξάνουν! Τα πλοία που αγοράζουμε θέλουν συντήρηση, θέλουν άνδρες, θέλουν περισσότερα πυρομαχικά κτλ. Νέα έξοδα! Ο προϋπολογισμός του 1913 ως έτοιμαστή για νέες

αυξήσεις! Και πού θα καταλήξουμε όταν οι γειτόνοι μας αποκριθούν στους εξοπλισμούς μας με νέους δικούς τους εξοπλισμούς; Πού πάμε;

Και τα παραγωγικά έξοδα, τα έκπολιτιστικά; **Ώρα! αναλογία:** Βουλγαρία 95 εκατ. δηλ. 53 0)0 των εξόδων της, Ελλάδα μόνον 49 εκατ. δηλ. 34 0)0 των εξόδων της! Μήπως ο προορισμός του τόπου μας είναι να πληρώνη για Δημόσιο χρέος και για εξοπλισμούς, πού δέν τόν ωφέλησαν τίποτα επί έννενήντα χρόνια ως σήμερα; Ένα παρήγορο σημεῖο μέσα στον τρόπο αυτό πού διαθέτουμε τὰ δημόσια χρήματα είναι ή σύσταση του νέου ύπουργείου της Γεωργίας! Οί πρώτα σκορπισμένες υπηρεσίες πού ξόδευαν **πραγματικά** ένα και μισό εκατομμύριο, τώρα ξοδεύουν 2 και μισό.

Έάν τουλάχιστον επικρατούσε δικαιοσύνη στην εύρεση τών χρημάτων! Είπαμε ότι γρήγορα θα χρειαστούμε νέα χρήματα. Πού θα τὰ εύρουμε; Μπορούμε να σηκώσουμε ένα πάτωμα αποπάνω από τὸ φορολογικό μας οικόδομημα; Τι είδους οικόδομημα είναι αυτό, τὸ είδαμε, ὅπως και ἀπὸ τί είναι φτιασμένο. Δέν σηκώνει νέο πάτωμα! Θα σωριασθῆ! Χρειάζεται ἄν ὄχι γκρέμισμα και νέο οικόδομημα, τουλάχιστο γενική μετασκευή. Χρειαζόμαστε ἕναν ἀληθινὸ φόρο τοῦ εισοδήματος, ὄχι με ὑποκλίσεις μπροστὰ στους Τραπεζίτες! Χρειαζόμαστε εἰσῆς ἕνα γενικό φόρο σὲ ὄλες τις κληρονομίες ὄλων ἀνεξαιρέτως τών κληρονόμων και τών τέκνων ἀκόμα και περιορισμὸ τοῦ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομικοῦ δικαιώματος πέραν και τοῦ 4ου βαθμοῦ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου. Ὑστερα ἀπὸ τὴ μονιμότητα τών ὑπαλλήλων και με ὃ ἀνθρώπους εἰδικούς μπορούμε νὰ ἐξαγοράσουμε και μερικούς ἀπὸ τοὺς σιδηροδρόμους μας, νὰ τοὺς κάνουμε δημόσιους, π. χ. τοὺς Θεσσαλικούς πρώτα πρώτα! Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά ἔμως χρειαζόμαστε μιὰ ἐλάττωση γενική τών τελωνειακῶν δασμῶν, ἀλλὰ γι' αὐτὴ τὴν ἐλάττωση χρειάζεται δύναμη και μυαλό και ἰκανότητα ἀπὸ ἐπιτροπές πού ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἐνδιαφερομένους βιομηχάνους, νομομηχανικούς, καθηγητὲς δέν περιμένουμε τίποτα. Πρέπει νὰ σκεφθοῦμε μιὰ ἐλάττωση τοῦ δασμοῦ τοῦ σταριοῦ και μιὰ τέτοια γενναία ἐλάττωση, πού νὰ ἔχη ἀποτέλεσμα και τὴν ἐλάττωση τῆς τιμῆς τοῦ ψωμοῦ, μόνο σὲ συνδυασμὸ με βελτίωση πραγματική τών ἀμέσων φόρων μπορούμε νὰ ἐπιτύχουμε. Μόνον ἀπὸ ἕνα γενικό φόρο τών κληρονομιῶν ἐλπίζουμε πολλά ἔσοδα.

Χρειαζόμαστε φορολογική δικαιοσύνη! Εἶδαμε ὅτι ἐνῶ στὴ Βουλγαρία 61 0)0 εἶναι ἔμμεσοι φόροι και 39 0)0 ἄμεσοι, σ' ἑμᾶς μόνον 26 0)0 ἔμμεσοι και 74 0)0 ἄμεσοι. Ἡ ἀναλογία αὐτὴ πρέπει νὰ

χαλάσῃ. Βλέπουμε μερικά σημεῖα τέτοιας προσπάθειας, ἀλλὰ χρειάζεται δυνατὴ ἐπιμονὴ και μυαλό. Πρέπει και σ' ἑμᾶς ν' ἀναγνωρισθῆ ἡ ἀρχὴ τῆς προοδευτικῆς ἀναλογίας στὴ φορολογία και νὰ προδοῦμε στὴ δημοσιοποίηση τών ἐπιχειρήσεων πού εἶναι ὄριμες γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό. Ἡ σημερινὴ Κυβέρνηση και γιὰ νὰ εἶμαστε δίκαιοι και οἱ ἄλλες Κυβερνήσεις ἀπὸ τὴν ἐπανάσταση και ἐδῶθε, ἔδειξε αὐτὲς τις **προθέσεις**. Ἀν αὐτὲς τις προθέσεις τις ἐφαρμόσει σὲ ὄλη τὴ γραμμὴ τότε μόνο θα μπορῆ νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι ἀναμόρφωσε τὸ φορολογικό μας σύστημα.

Ἀλλὰ δέν ἀρκεῖ μόνο νὰ εἶναι φορολογία δίκαια, πρέπει και τὰ ἔσοδα νὰ τὰ διαθέτουμε γιὰ παραγωγικούς, γιὰ ἐκπολιτιστικούς σκοπούς. Και βέβαια τὸ ποσοστὸ πού ξοδεύουμε γι' αὐτὲς τις ἀνάγκες δέν εἶναι ἰκανοποιητικό. Και ἀπὸ τὴν ἐποψὴ αὐτὴ ἡ σημερινὴ Κυβέρνηση, ἔδειξε ὅτι σκέπτεται κάπως διάφορα ἀπὸ τις παλαιότερες. Βλέπουμε ὅτι τὸ ποσοστὸ γι' αὐτὲς αὐξήσῃ! Ἡ οἰκονομικὴ διοίκηση εἶναι καλύτερη, ἡ δικαιοσύνη τὸ ἴδιο, τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Γεωργίας περιβάλλει με μεγαλύτερη στήριξη τοὺς παραγωγικούς κλάδους, τὴ γεωργία, τὰ δάση, τὸν ἐργάτη, πλὴν παλαιότερα, ὅταν αὐτοὶ οἱ κλάδοι ἦσαν τὰ παραπεταμένα τμήματα τών ἄλλων ὑπουργείων. Ἀλλὰ χρειαζόμαστε τόσα ἄλλα! Τὸ ζήτημα τῆς γεωργικῆς πίστεως περιμένει τὴ λύση του, γιὰ τὴ γεωργικὴ μας ἐκπαίδευση τώρα μόλις ἀρχίζει νὰ γίνεται κάτι σοβαρό, οἱ διάφοροι κλάδοι τῆς στατιστικῆς μας βρίσκονται ἀκόμα στὰ σπάργανά τους σκορπισμένοι σὲ χέρια ρουτινιέρηδων, τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας ἀτελεῖ ἀκόμα! Θέλουμε νὰ ἐπιστήσουμε τὴν προσοχὴ τών ἀρμοδίων στὴν ἐπέκταση τών σιδηροδρομικῶν γραμμῶν και μάλιστα τῆς ὁδοποιίας. Ἡ ὁδοποιία ἔχει ἐγκαταλειφθῆ τελείως δίνουσαν μόνον προσοχὴ στὴ συντήρηση και τίποτε πλέον! Κ' ἐν τούτοις σὲ τὸν τόπο μας οἱ δρόμοι ἔχουν μεγαλύτερη σημασίαν πᾶρὰ οἱ σιδηροδρόμοι ἀπὸ παραγωγικὴ ἐποψή. Ὅστε μπορούν οἱ σιδηροδρόμοι σ' ἑμᾶς νὰ παράσχουν μεγάλες ἐκδουλεύσεις ἀκριβῶς ἐξ αἰτίας τῆς γεωγραφικῆς κατατομῆς τοῦ τόπου. Οἱ σιδηροδρόμοι φτιάχνουν τις βάσεις γιὰ μερικά κέντρα, ἀλλὰ οἱ δρόμοι πρὸς τὰ κέντρα αὐτὰ εἶναι οἱ ἀρτηρίες πού τὰ τροφοδοτοῦν, αὐτοὶ ἀνοίγουν τὰ κλεισμένα μέρη τῆς χώρας και δίνουν τροφή και ζωὴ στοὺς σιδηροδρόμους! Σιδηροδρόμοι χωρὶς δρόμους, χωρὶς ἀρτηρίες φυτοζωοῦν! Καλὸ σύμπλεγμα δρόμων εὐκολύνει τὴν κυκλοφορία τών προϊόντων, ἐξισώνει τις τιμές τους και ἐξημερώνει. Τίποτε ἔμως σοβαρὸ στὸν προϋπολογισμὸ γιὰ νέους δρόμους! Ἐν τούτοις φτιάχνουμε τηλέφωνα! Δέν μπορεῖ νὰ φαν-

τασθή κανείς πιδ ανισόρροπες, άψυχολόγητες πράξεις από την ίδρυση τηλεφωνικών γραμμών μέσα σε τόπους άγριους, όπου ως μόνο μεταγωγικό μέσο χρησιμεύει ακόμη ο γαϊδαρός και αυτός βαδίζοντας όχι σε δρόμο βατό, αλλά δίπλα στο γκρεμό. Όταν ο χωρικός λυπάται να δώσει πενήντα λεπτά για να πάη με το σιδηρόδρομο στην πόλη και προτιμάει να τρέχει και να χάνη μιάν ώρα για να κάμη τη δουλειά του, έμεις του δίνουμε και ένα τηλέφωνο για να συνεννοηται! Έτσι έμάθαμε ότι σ' ένα νησάκι του Αιγαίου υπάρχουν τρεις τηλεφωνικοί σταθμοί, αλλά οι εισπράξεις τους σ' ένα εξάμηνο έφθασαν το ποσό των δύομισή δραχμών! Άς αφήσουμε λοιπόν αυτά τὰ πολυέξοδα άστυα και άς προσέχουμε τὰ σπουδαιότερα.

Τελειώνοντας αυτή τη μελέτη, κλείνουμε με μιá παρατήρηση. Το Κράτος τουτο έγεννήθηκε και έμεινε καχεκτικό, αδύνατο και με υποχρεώσεις ιστορικές, έθνικές μεγαλύτερες από ό,τι μπορούσε να σηκώσει ή ράχη του. Πολλές φορές του ήρθε λιποθυμία και έγονάτισε από το βάρος! Πολύ φοβούμαστε ότι άρχισαμε πάλι να ζητάμε πάρα πολλά από αυτό. Πρέπει να συνθησάουμε να βλέπουμε τὰ πράγματα όπως είναι στις σημερινές συνθήκες και μ'αυτές να συμβιβασόμαστε. Πρέπει ν' αφήσουμε την έθνική έγώστική μας άλαζονεία (όχι περηφάνεια) και σ' αυτό το σημείο μ' εύχαριστήσαστε μας έπιδοκιμάζουμε την συνδιαλλακτική έξωτερική πολιτική της Κυβερνήσεως στις σχέσεις μας με τὰ άλλα Βαλκανικά κράτη.

Όπωςδήποτε και να βελτιωθούν τὰ οικονομικά μας έμεις δεν πιστεύουμε ότι μπορούμε να ακολουθήσουμε τις αξιώσεις του παρελθόντος, αλλά πρέπει να συμμορφωθούμε με την εποχή μας και με τις δυνάμεις μας.

Έγώ τουλάχιστον εύχομαι να λείψουν οι αίτιες που μας άναγκάζουν να τηρούμε αυτή την πολιτική που τηρούμε στα έξωμά μας όσον το δυνατόν γληγορώτερα και με κάθε τρόπο! Έτσι μόνον θα βρούμε και την ήσυχία μας και την τάξη στα οικονομικά μας και τότε μόνον θα περισσέψουν δυνάμεις για να γίνουμε άνθρωποι!

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ

Υπάρχουν λάθια κοινά σε κάθε γλώσσα, και μπορεί κανείς να τὰ πη γενικά λάθια, επειδή κ' είναι λάθια της λογικής, λάθια του νου, όσο κι αν τὰ πηγνέ το πλήθος για λάθια της γραμματικής, μη βλέποντας πώς είναι ή γραμματική, μιá εικόνα της ψυχής μας. ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Τετάρτη 25 Γεννάριου — Τρίτη 31 Γεννάριου

ΚΙ Ο ΤΡΙΤΟΣ. Είχαμε τέλος πάντων και τη σύσκεψη των Ραλλικών κι έτσι συμπληρώθηκε ή προεκλογική εικόνα. Ο κ. Ράλλης, ο συμπαθητικώτερος απ' τους παλιούς πολιτευτές, ξύπνησε μόλις την Παρασκευή στις 6 ύστερ' από δεκαπέντε μηνών ύπνο για να χάσει και τις λίγες συμπάθειες που του είχαν μείνει με το λόγο, που έβγαλε στα μαχμουρλούκια του. Ο Άθηναίος πολιτευτής πρέπει να μολογήσουμε με λύπη μας πώς ύστέρησε κι απ' αυτόν το συμπέθερό του! Ο λόγος του κάνει χλιαρότατη έντύπωση, άρχίζει την επίκριση της Κυβέρνησης απ' τὰ πιδ αδύνατα σημεία που μπορούσε να φανταστεί κανείς για να ξαναμασήσει έπειτα τὰ ίδια για το νόμο των κοινοτήτων, τους φόρους του εισοδήματος και των σπειρομένων γαιών, την πάψη του Μιστριώτη (που δεν έλειπε βέβαια κι απ' αυτή τη φέστα!) και τὰ πολεμικά ταμεία. Κι' αντί να μας πει το πρόγραμμά του ο κ. Ράλλης, κατέληξε με το να δώσει μόνο κουράγιο στους φίλους του και να πει κι αυτός τη θεόκουτη έπωδό. «Το παρελθόν ήμών είναι ή έγγύησις δια το μέλλον, το παρελθόν ήμών δυνάμεθα να επικαλεσθώμεν άνευ δισταγμού και να είμεθα υπερήφανοι δι' αυτό.»

ΟΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ. Ο κ. Ράλλης μίλησε και για τους «άθεμίτους και άνηθίκους εκλογικούς συνεταιρισμούς» καταλαβαίνουμε την αγανάκτησή του — μά δε μας λέει το τί έκανε ως τὰ σήμερα για να τους πολεμήσει; Περίμενε ν' αλλάξει πάλι το εκλογικό σύστημα — μας άνάγγειλε μάλιστα στις έφημερίδες πώς θα ζητήσει τη μεταβολή του μόλις έρθει στα πράματα, αν και δεν ξέρει ακόμα πώς θα το αντικαταστήσει, γιατί, λέει, το ζήτημα χρειάζεται μελέτη! Μας φαίνεται λίγο περίεργο το πράμα και θέλουμε να ρωτήσουμε ταπεινά τον κ. Ράλλη τι έκανε σαράντα χρόνια τώρα που πολιτεύεται και πώς δεν του έφτασε ακόμα τόσος καιρός για να βρει το κατάλληλο εκλογικό σύστημα. Μά — θα μας έπιτρέψει ο κ. Ράλλης να τον βγάλουμε απ' την πολλή σκέψη και να του πούμε να μη βασανίζεται άδικα γιατί έμεις, αν και δεν έχουμε την πολιτική πειρά του, βλέπουμε πώς, για την ώρα, δε φταίει σε τίποτα το εκλογικό σύστημα. Άλλα είν' εκείνα που φταίν, κύριε Ράλλη φταίει πώς δε φροντίσατε